

İhaleye fesat karıştırma suçunu işleyen fail hapis cezası alması

TCK'da düzenlenen güvenlik tedbirleri, belli hakları kullanmaktan yoksun bırakılma (madde 53), eşya müsaderesi (madde 54), kazanç müsaderesi (madde 55), çocuklara özgü güvenlik tedbirleri (madde 56), akıl hastalarına özgü güvenlik tedbirleri (madde 57), suçta tekerrür ve özel tehlikeli suçlular (madde 58), sınır dışı edilme (madde 59) ve nihayete tüzel kişiler hakkında güvenlik tedbirlerinden (madde 60) ibarettir.

Yukarıda sıralanan güvenlik tedbirleri, "işlediği suçtan dolayı kusurlu olup olmadığına bakılmaksızın, suç işleyen kişi hakkında ya da suçun konusu ile veya suçun işlenmesinde kullanılan araçla ilgili olarak uygulanan, koruma veya iyileştirme amacına yönelik ceza hukuku yaptırımlarıdır.

Güvenlik tedbirlerinin uygulanabilmesi için failin işlemiş olduğu fiilden dolayı kusurlu sayılmaları gerekmediğinden bu yönüyle yaptırım olarak cezalardan ayrılmaktadır. Kişinin işlemiş olduğu fiilden dolayı kusurlu sayılması gerekmediğinden fiilinden ötürü cezalandırılmasa dahi hakkında güvenlik tedbiri uygulanabilecektir. Zira güvenlik tedbirleri tehlikelilik haline göre uygulanmaktadır ve toplum düzeninin korunması amacı güdülmektedir.

İhaleye fesat karıştırma suçunu işleyen fail hapis cezası alması ile bu düzenlemenin neticesinde bazı hakları kullanmaktan yoksun bırakılır. Örneğin, kamu görevlisi olmasının yahut vakıf yönetiminde yer almasının yasaklanmasına karar verilebilir.

İhaleye fesat karıştırma suçundan ötürü TCK, KİK ve DİK'teki bazı hakları kullanmaktan yoksun bırakılmanın yanı sıra

Anayasa olmak üzere başkaca kanunlarda da bazı hakları

kullanmaktan yoksun bırakılma tedbiri uygulanabilir. Örneğin, ihaleye fesat karıştırma suçundan ötürü hüküm giymiş bir failin milletvekili seçilemeyeceği, siyasi parti üyesi olamayacağı, kamu görevlisi olamamasının yanı sıra bazı kurum ve kuruluşların ortağı ya da yönetici olmasına da izin verilmeyecektir. Örneğin, bankaların kurucu ortağı olmak, bireysel emeklilik şirketi kurucusu olmaktan mahrum bırakılacaktır.

Belli hakların yoksun bırakılma tedbiri tümüyle süresiz değildir. Bazı kanunlarda ihaleye fesat karıştırma suçu mahkûmiyetine bağıtlanmış hak yoksunluklarının giderilmesi amacıyla kullanılması yasaklanmış hakların iadesi yoluna gidilir.

İhaleye fesat karıştırma suçunu oluşturan fiiller işlenirken kullanılan veya bu fiillerin işlenmesine tahsis edilen yahut suçun işlenmesi ile elde edilen eşya için müsadere hükümleri uygulanarak el konulmasına karar verilir. Kazanç müsaderesi ihaleye fesat karıştırma suçunun ekonomik açıdan cezalandırılması noktasında ehemmiyet arz etmektedir. Bu suçun işlenmesi ile kazanılan menfaatin, elde edilen kazancın suçtan hüküm giyilmesi ile müsadere edilmesine karar verilecektir.

Ancak suçtan elde edilen menfaatin mağdura iadesi halinde bu güvenlik tedbiri uygulanmayacaktır.

İhaleye fesat karıştırma suçunda uygulanabilecek güvenlik tedbirlerinden biri de "Müsadere" olup, 54. Maddede Eşya Müsaderesi, 55. Maddede Kazanç Müsaderesi olarak düzenlenmiştir. Müsadere, bir eşyanın veya şeyin mülkiyetinin devlete geçmesidir.

Tüzel kişilerin fiil ehliyeti veya kusurundan bahsedilemeyeceği için işlenen bir suç nedeniyle tüzel kişiler gerçek kişilerden farklı olarak suçun faili olarak kabul edilmeyeceğinden haklarında cezai yaptırım uygulanamayacaktır.

İşlenen suç dolayısıyla tüzel kişiler hakkında güvenlik tedbiri niteliğinde yaptırımlar uygulanacaktır. Zira tüzel kişiler hukuka aykırı faaliyette bulunabilir, hukuka aykırı işlemlerle kazanım elde edebilir

ve suçu oluşturan fiillerin işlenmesinde gerçek kişiler tarafından araç olarak kullanılabilirler.

TCK'nın "Tüzel Kişiler Hakkında Güvenlik Tedbirleri" başlıklı 60. maddesinde; bir kamu kurumunun verdiği izne dayalı olarak faaliyette bulunan özel hukuk tüzel kişisinin organ veya temsilcilerinin iştirakiyle ve bu iznin verdiği yetkinin kötüye kullanılması suretiyle tüzel kişi yararına işlenen kasıtlı suçlardan mahkûmiyet halinde iznin iptaline karar verileceği, müsadere hükümlerinin yararına suç işlenen özel hukuk tüzel kişileri hakkında da uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

Bir suç nedeniyle şirketler hakkında uygulanacak güvenlik tedbirlerine, her suç bakımından değil, kanunda özel olarak belirtilen hallerde hükmedilebilir. Bu kural TCK'nın 60/IV. maddesinde, *"Bu madde hükümleri kanunun ayrıca belirttiği hallerde uygulanır."* şeklinde ifade edilmiştir. Dolayısıyla bir suçu düzenleyen kanun maddesinde tüzel kişi hakkında güvenlik tedbirine hükmedileceği açıkça belirtilmedikçe, şirketler hakkında herhangi bir güvenlik tedbiri uygulanamaz.

Öte yandan, şirketler hakkında güvenlik tedbiri uygulanabilmesi için öncelikle bir suçun işlenmesi gereklidir. Suç niteliği taşımayan eylemler (örneğin kabahatler) dolayısıyla şirketlere güvenlik tedbiri uygulanmaz. Özetle tüzelkişi şirketler için düzenlenen ilk güvenlik tedbiri, faaliyet izninin iptalidir.

Bu tedbire başvurulabilmesi için ilgili şirketin bir kamu kurumunun verdiği izin çerçevesinde faaliyet göstermesi ve işlenen suçla verilen iznin kullanılması arasında nedensellik bağının bulunması, suç tipini oluşturan fiilin şirketin organ

veya temsilcilerinin iştirakiyle işlenmiş olması mahkûmiyet kararı verilmesi, suçun kasıtlı olarak şirket yararına işlenmiş olması, kanunda ilgili suç tipinde "tüzel kişiler hakkında güvenlik tedbiri uygulanacağına" ilişkin düzenlemenin bulunması gerekir. Bu şartların birlikte gerçekleşmesi durumunda faaliyet izninin iptali şeklindeki güvenlik tedbiri mahkeme tarafından karara bağlanabilir.

Bu tedbire hükmedilmekle şirketin hukuki varlığı sona ermemekte, sadece iptal edilen iznin konusuyla sınırlı olarak belli bir süre ya da koşullarda faaliyette bulunmasına engel olunmaktadır. Bir diğer güvenlik tedbiri olarak şirket yararına işlendiği belirlenen suç bakımından, müsadere hükümlerindeki koşullar da gerçekleşmiş ise